

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Thomistica assertio fundata in S. Scripturis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

§. II.

Subiectum & obiectum prædestinationis.

5. Ceterum prædestinatio ad tria comparari potest. Ad subiectum, finem, & media. Subiectum prædestinationis activè acceptæ est DEUS ipse ut prædestinans, cum prædestinatio activè accepta sit actus formaliter immanens Divini intellectus. Si accipias passivè; sic formaliter est in prædestinato; adeoque subiectum prædestinationis (veluti in definitione S. Doct. exprimitur) est creatura rationalis; utpote, in qua effectus prædestinationis activæ, vocatio, iustificatio, glorificatio, in quibus prædestinatio passivè accepta consistit, reperiuntur.
6. Finis prædestinationis est gloria, seu vita æterna; circa quam mediatur; circa ipsa verò media, hoc est, beneficia illa, per quæ DEUS creaturam rationalem efficaciter perducit ad vitam æternam, immediatè versatur: cum sit actus prudentiæ & providentiæ, cujus immediatum obiectum sunt media. Unde etiam in definitione S. Augustini ponitur: *præscientia & preparatio beneficiorum, &c.*
7. Quod si verò generalis Providentia DEI, ita omnia in numero, pondere & mensura disponit, Sap. 11. ut & capillos capitis, & arborum folia in numerato habeat; multo magis numerus electo-

rum & prædestinatorum DEO notus est, uti Christus insinuavit, dicens: *cognosco meas*, Joan. 10. *Scio, quos elegerim, &c.* Joan. 13. *Nemo rapit oves meas de manu mea*, Jo. 6. Estque hæc certitudo non solum per modum cognitionis (ait S. D. hic a. 7.) sed etiam per modum cujusdam principalis prædestinationis. Ut rursus ex S. Doct. cognoscas, præscientiam, quæ ponitur in definitione prædestinationis, non esse scientiam mediam, quippe quæ omnem causæ determinationem anteverrens nullam potest fundare certitudinem, & effectus infallibilitatem; sed scientiam visionis & approbationis, ut quæ sit *subnixæ propositio*, & efficaci Decreto DEI, media pro allequendo fine efficacia præficienti.

Præfinit ergo DEUS cuilibet electo sua mediâ non vago & indeterminato modo, v. g. ut si auditâ concione non convertitur, convertatur pullata ægritudine, molestiâ, &c. hoc enim nimis imperfectæ, & impotentis providentiæ genus est, sed modo determinato, ut his videlicet certis & determinatis mediis convertatur, & ad finalem perseverantiam perducatur. In qua proinde prædestinatione mediorum certè cognoscit ordinem prædestinationis, quam certitudinem Schola Thomistica causalitatis mediorum appellat, insinuatam in Augustiniana definitione illis verbis, *quibus certissime liberantur, quicumque liberantur.*

ARTICULUS III.

Verum electio ad gloriam sit gratuita?

SUMMARI A.

1. Distingueda sunt in Divinis decreta intentiva & executiva.
2. Exponitur status questionis.
3. Statuitur gratuita electio ex Ephes. 1.
4. Ex capite 9. ad Romanos.
5. Ex Testimoniis D. Augustini & D. Th.
6. Primum fundamentum ex regulis prudentiæ.
7. Responso adversariorum eliditur, ostendendo distinctionem ex parte volutorum.
8. Replica Adversariorum impugnatur.
9. Lestis evasio præcluditur.
10. Altera replica & distinctio Adversariorum depellitur.
11. Contra quartam responsonem evincitur electio gratuita ad gloriam in particulari.
12. Solvuntur objecta SS. PP. testimonia.
13. Examinatur mens Angelici Doctoris.
14. Quo sensu DEVS eò modo disponat dare, quò modo dat gloriam.
15. Ratio coronæ non evincit prævisionem meritorum.
16. Disparitas inter inter panam & coronam.
17. Quando nonam, propter quod aliquid fit, sit causa finalis.
18. Absurda objecta.
19. Retorquentur.
20. Non sequitur ex nostra sententia acceptio personarum apud DEVM.
21. Neque opprobrio libertatis.
22. Calvinistico dilemmati franguntur cornua.

§. I.

Thomistica assertio fundata in S. Scripturis.

SUPpono ex jam dictis, in Divinis distinguedos esse actus, & decreta pertinentia ad ordinem intentionis, & ad ordinem executionis: cum enim actus intellectus & voluntatis distinguedantur in DEO per analogiam ad nostros actus intellectus & voluntatis, ideo in DEO admittendæ sunt omnes illi actus, qui ab imperfectione depurari possunt; tales porro sunt actus, quorum aliqui ad ordinem intentionis, alii ad ordinem executionis pertinent. Sicigitur in præfenti negotio prædestinationis, licet secundum dicta ipse actus & decretum prædestinationis formaliter consistat in actu imperii pertinente ad executionem, tamen præsuppositivè connotat & includit aliquos actus voluntatis; pertinentes ad ordinem intentionis, inter quos eminet electio ad gloriam, quod etiam vocatur decretum intentionum gloriæ.

De qua celebris est controversia, an præter meritum, & rationem finalem, quam habet ex parte DEI (estque bonitatis & divitiarum misericordiæ suæ manifestatio) etiam habeat motivum & causam meritoriam ex parte ipsius prædestinati, ut electionem ad gloriam præcesserit prævisio meritorum; neque proinde electio fuerit omnino gratuita, sed in meritis prædestinatorum, dependenter à gratia eliciendis, radicata. Vel

merita præcesserit meritorum prævisionem, sit- que proflus gratuita: ita, ut pro suo adæquato motivo non habeat nisi beneplacitum, & boni- tatem divinam.

Dixi tamen primò, quæstionem esse de electio- ne ad gloriam: nam de electione sive vocatione ad primam gratiam (quæ vocatur gloria in semi- ne & radice) certum est de fide, quòd nulla ex parte prædestinati detur causa meritoria: aliàs gratia iam non esset gratia. Etque (prout doce- tur in tract. de gratia) definitum contra Pelagia- nos, & Semi-Pelagianos, è quibus illi dicebant, liberum arbitrium absque gratia sufficere ad bene operandum: isti verò mitigato errore dicebant, nullum quidem opus bonum absque gratia in- choari, vel consummari posse: initia tamen fidei & bonæ voluntatis, quorum intuitu DEUS gra- tiam conferret, ex parte nostra gratiam præcede- re contendebant. Dixi secundò ex parte præde- stinati, nam ex parte Christi, qui est Caput præ- destinatorum præcedere causam meritoriam doce- tur in tract. de Incarnat. & colligitur ex Ephel. 1. Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum, &c.

Ubi præterea nota primò. Starum quæstionis moveri de adultis, quia parvulorum absque usu rationis decedentium nulla sunt merita; neque gloriam titulo mercedis, sed hæreditatis acci- piunt: ideo eorundem electio ad gloriam prævi- sionem meritorum non potest supponere.

Nota secundò. Prædestinationem aliquando accipi in ordine executionis, pro ipsa actuali pro- motione ad gloriam æternam; aliquando verò & propriè in ordine intentionis, pro intentione dandi gloriam. Nec est dubium, quòd præde- stinatio adultorum in executione præsupponat merita; gloriam quippe non nisi per modum præ- mii, mercedis, coronæ dari constat ex Matth. 5. v. 12. Merces vestra copiosa est in calis, ex Tim. 4. reposita est mihi corona justitiæ, &c. & aliunde supponitur. Dubium ergo totum est de electio- ne prædestinativa in ordine intentionis existente in mente divina. Pro cuius resolutione.

2. CONCLUSIO. Electio prædestinatorum ad gloriam, sive prima intentio dandi gloriam, est omnino gratuita, & antecedens prævisionem meri- torum. Ita communior non tantum Thomista- rum, sed etiam Recentiorum, contra Valq. Lels. Gamach. Veckenum & alios.

Probat primò ex duobus præcipuis S. Script. locis, quorum primus est Ephel. 1. Benedixit DEUS, & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in ca- lestibus in Christo, sicut elegit nos in ipso ante con- stitutionem mundi, ut essemus sancti, & immacu- lati in conspectu ejus in char. &c. qui prædestina- vit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum secundum propositum voluntatis suæ in lau- dem gloria gratiæ suæ &c. in quo etiam, & nos sor- te vocati sumus prædestinati secundum propositum ejus, qui operatur omnia secundum consilium vo- luntatis suæ. In quibus verbis multipliciter continetur nostra assertio, in primis cum dicit: ut es- semus sancti, & non quia eramus sancti: quòd si autem electio ad gloriam esset propter merita, de- buisset dicere, quia eramus sancti. Atque ita

advertit & exponit illum locum S. Hieron. dicens: Non eligitur Paulus, & qui ei similes sunt, quia erant sancti, & immaculati, sed eliguntur, & prædestinantur, ut consequenti vitâ per opera & virtutes sancti, ac immaculati sint.

Deinde hanc ipsam gratuitam electionem indi- cant illa verba: in quo sorte vocati sumus, non enim prædestinatio fors dici potest respectu vo- cantis, sed respectu vocatorum; atqui si vocati suis meritis sibi vocationem accerlerent, non rectè dicerentur sorte vocati. Hoc ipsum confir- mant repetita illa verba: in laudem gloria gratiæ suæ secundum propositum, consilium voluntatis suæ, quibus omnibus gratuito DEI beneplacito præde- stinatorum electio tribuitur, annotante S. Au- gust. c. 18. de prædest. SS. Fecit hoc secundum placitum voluntatis suæ; ut nemo de sua erga se vo- luntate gloriaretur, &c. Neque valet responsio Adversar. quòd S. Apost. locutus fuerit de electio- ne & vocatione ad primam gratiam; loquitur enim de vocatione & electione, quæ est præ- stinatis propria, quos nempe DEUS benedixit in omni benedictione spirituali. Sed vocatio ad pri- mam gratiam non est propria prædestinatis; sed communis etiam reprobis: neque est omnis benedictio in Spiritualibus; quippe cui deest benedictio, & gratia finalis perseverantia.

Alter locus celebris est ejusdem Apostoli Rom. 9. ubi ad confirmandam assumptionem gratuitam prædestinatorum præ reprobis in æternam hære- ditatem adhibet exemplum electionis, quæ Ja- cob prælatas fuit fratri suo Esau. Cum nondum nati essent, nec aliquid boni egissent aut mali; non ex operibus, sed ex vocante dictum est: Jacob dilexi, Esau autem odio habui.

Qui locus quamvis apud Malachiam Prophe- tam, ex quo desumptus est, literaliter intelli- gatur de electione Jacobi in temporalem hære- ditatem, tamen ab Apostolo hic in sensu spirituali accipitur, & adducitur ad declarandum inscruta- bile Mysterium prædestinationis; ita enim sen- tiunt & exponunt Mag. in dist. 41. ipsemet S. Doct. hic a. 3. & in eandem epist. ad Rom. lect. 2. aliique quàmplurimi PP. tam Græci quàm La- tini.

Confirmant quoque subsequentiâ Apostoli verba: cum enim sibi objecisset, id quòd nobis ob- jiciunt Adversarii. An ergo iniquitas (hoc est ac- ceptio personarum, si unam absque meritis assu- mit, alium relinquit) apud DEUM? Respondet ex parte DEI, & allegat illud Ex. 33. Miserebor, cujus misereor, & misericordiam præstabo, cujus miserebor. sive ut legitur loc. cit. Ex. Miserebor, cui volucro, & clemens ero, in quem mihi placue- rit. Subjungit: igitur non volentis, neque cur- rentis, sed miserentis est DEI. Ac post pauca: Ergo cujus vult, miserebor, & quem vult, indur- rat. Quòd si tutus objecias: Quid ergo bonum opus ab homine quaritur, si unus gratuita volunta- te DEI deputatur ad gloriam, alius in massa per- ditionis relinquitur? (Qui est ipse Calvinisticus ille scrupulus, quid opus, sollicitum esse de bonis operibus, cum vel sim prædestinatus, vel non sim? &c. de quo in fine §. n. 15.) Respondet Apostolus. O homo, tu quis es, qui respondeas DEO? &c. An non habet potestatem signulus lutæ ex eadem

eadem massa facere aliud quidem vas in honorem; aliud vero in contumeliam? Ac tandem difficillimam disputationem hęc exclamatione concludit, cap. 11. *O altitudo divitiarum sapientia & scientia DEI, quam incomprehensibilia sunt iudicia ejus, & investigabiles via ejus!*

Ubi vides, quomodo Apostolus in hac questione recurrit ad independentiam, dominium, misericordiam DEI & ex eo capite ostendat non esse iniquitatem, & acceptionem Personarum apud DEUM, eò quòd prædestinatio non sit ex debito, sed ex pura misericordia: qua de causa etiam electos appellat vasa misericordia. Vides etiam, quomodo tandem electionis comparativa unius præ altero non aliam rationem reddat, quam *infernabilia iudicia DEI*. At si electio esset ex prævisis meritis, non esset recurrendum ad puram DEI misericordiam, sed potius ad iustitiam: in promptu quoque foret ratio, cur unus præ altero eligeretur: quia scilicet unius merita præviderentur, quæ alter non esset habiturus. Manet ergo, quòd ex mente Apostoli electionem ad gloriam non precedat prævisio meritum.

§. Plurima sunt in hanc ipsam sententiam testimonia SS. PP. quos referunt Salmantic. tract. 5, de prædestin. disp. 9. dub. 2. Multus præsertim in gratuita prædestinationis defensione est S. P. Augustinus, qui præter superius allegata loca inter alia l. de grat. & arbit. c. 9. super illud Apostoli: *gratia DEI vita æterna*, ita disserit: *cum posset dicere Apostolus, & rectè dicere, stipendium iustitiæ vita æterna, maluit dicere, gratia autem DEI vita æterna, ut hinc intelligeremus, non pro meritis nostris DEVM nos ad æternam vitam, sed pro sua miseratione perducere.*

At multò clariùs, de bono persever. c. 8. in illa verba 1. Joan. 2. *Ex nobis prodierunt, sed non erant ex nobis.* hoc modo pro gratuita prædestinatione discurre: *Nonne utrique à DEO creati, utrique ex Adam nati, utrique de terra facti erant? &c. Nonne postremò utrique vocati fuerant, & vocantem secuti, utrique ex impiis iustificati (Ecce, quòd non sit fermo de electione ad primam gratiã, vel ad fidem) & per lavacrum regenerationis utrique renovati? sed si hoc audiret ille qui sciebat procul dubio, quid dicebat: respondere posset & dicere: vera sunt hæc: secundùm hæc omnia ex nobis erant: verùm secundùm aliam quamdam discretionem non erant ex nobis. Nam si fuissent ex nobis, mansissent utique nobiscum. Quanam est tandem ista discretio? non erant ex eis, quia non erant secundùm propositum vocati: non erant in Christo electi ante constitutionem mundi, non erant in eo sortem consecuti, non erant prædestinati secundùm propositum ejus, &c.*

Ultimata ergo discretio, quæ electi discernuntur à reprobis, ex mente S. Patris, non sunt merita, sed electio, sortis consecutio, &c. Consonat cum S. Patre ejus discipulus S. Prosper 2. de voc. gent. c. 35. breviter & clarè dicens: *DEUS his, quos elegit sine meritis, dat unde ornantur ex meritis.*

Est quoque hæc expressa doctrina Doctoris Angelici locis plurimis, præsertim hic a. 5. in argument. sed contra. ubi ad illa Apostoli Tit. 3. *non ex operibus iustitiæ, qua fecimus nos, sed secundum*

suam misericordiam salvos nos fecit, ita subsumit: sicut autem salvos nos fecit, ita & prædestinavit salvos fieri: non ergo præscientia meritorum est causa vel ratio prædestinationis. Et ad 3. *Quos hos elegit ad gloriam, & illos reprobovit, non habet rationem nisi Divinam voluntatem.*

§. II.

Fundamenta à ratione.

Ratio nostræ conclusionis est primò. Omne agens intellectuale, quod prudenter & certitate eligit, priùs vult finem, quam media ad finem; sed gloria est finis creaturæ rationalis; & merita sunt media efficacia ad illum finem consequendum: ergo DEUS priùs intendit dare gloriam, quam velit dare media ad gloriam. Minor est certa ex Trid. Sess. 6. c. 7. ubi dicit: *Huius justificationis causa finalis quidem sunt gloria DEI & Christi, & vita æterna; ergo etiam meritum, quæ in gratia & justificatione fundatur.* Major probatur: media quæ talia tantum sunt appetibilia propter finem, & causa finalis est intentione ratio volendi ipsa media; sicut e contra in executione media sunt causa ipsius finis: ergo ordine naturæ prior est intentio finis, quam electio mediæ: nec est ex Philosophis, qui contra dicat.

Ratio est secundò. Electio ad primam gratiam, sicut etiam gratia perseverantia finalis, non est ex prævisis meritis: ergo neque electio ad gloriam est ex prævisis meritis. Antecedens est verum ex Tract. d. grat. & in hunc sensum ipsi Adversarii solent explicare objectas Authoritates, cum dicunt, loca SS. PP. esse intelligenda de electione ad gloriam in fine, h. e. electione ad primam gratiam, quæ est purè gratuita. Consequentia probatur. Si electio ad id, quod est posterius, est ante prævisa merita, etiam electio ad id, quod in prædestinatione præcedit, debet esse ante prævisa merita: sed in prædestinatione gloria est prior: prima gratia & perseverantia sunt quid posterius: ergo minor probatur gloria est finis prædestinationis; prima gratia & perseverantia sunt effectus prædestinationis: sed causa finalis est prior suo effectui: ergo.

Respondet primò cum Molina, Veckeno & aliis; in nostro modo imperfecto eligendi, quòd per plures actus invicem connexos operamur, contingere, ut priùs feramur in finem per intentionem; postea in media per electionem; Philosophos quoque ordinem intentionis ad ordinem executionis distinxisse causâ consultationis, quæ in animo nostro solet institui, & quia sit, ut constituto etiam fine, vel nondum constet de possibilitate & congruentia mediæ, vel differenda sit executio, &c. quæ omnia cum exulent à Divinis, ubi Divina voluntas uno simplicissimo actu finem attingit & media, habetque intentionem infinitè perfectam & efficacem, ideo seipsa etiam est executiva finis, & mediæ.

Sed contra est, quòd distinctio actuum Divinorum (ut alibi notavimus) accipitur per ordinem ad diversa objecta materialia, ut inductione aliorum actuum constare potest: ut enim S. D. hic a. 5. in c. *Non est assignare causam Divinam voluntatis ex parte actus volendi, sed posse assignari*